

Checklist MST/FFT (concept juni 2009, © Nederlands Jeugdinstituut)

Stap 1 Criteria onderscheidend voor MST/FFT versus andere intensieve gezinsinterventies

Stap 2 Criteria onderscheidend voor MST versus FFT

Stap 1	Andere intensieve gezinsinterventies	MDFT	MST/FFT
A. Formele criteria			
1. jongere < 11 jaar	☐ Ja	☐ Ja	☐ Nee
2. Forensisch kader	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
B. Inhoudelijke kerncriteria			
3. Matig tot ernstig delinquent/ antisociaal gedrag	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
4. Matig tot hoog recidiverisico	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
5. Ernstige of complexe gezinsproblemen en/of relatieproblemen	☐ Nee	☐ Nee	☐ Ja ¹
6. Problematiek op verschillende leefdomeneinen	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
7. Psychopathologie	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
8. Ernstige primaire psychiatrische problematiek waarvoor crisisinterventie in de vorm van opname nodig is	☐ Nee ²	☐ Nee	☐ Nee
9. Veiligheidsrisico's voor jongere zelf en/of omgeving	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja ³
10. Motivatie voor hulp ontbreekt bij jongere en ouders	☐ Nee	☐ Ja	☐ Ja
11. (Zwaardere) stoornis autistisch spectrum	☐ Mogelijk	☐ Nee	☐ Nee
12. Verslavingsproblematiek als hoofdprobleem	☐ Nee	☐ Ja	☐ Nee

¹ Wanneer er totaal geen grip is op (leiding op of contact is met) de jongere en/of het gezin moet gedacht worden aan gesloten jeugdzorg

² Hier kan gedacht worden aan dagbehandeling of een opname

³ Wanneer de veiligheid totaal niet gewaarborgd kan worden, moet gedacht worden aan uithuisplaatsing. Bij zeer onveilig delinquent gedrag van de jongere moet aan gesloten jeugdzorg worden gedacht.

13. Jongere maakt geen deel meer uit van gezinssysteem	☐ <i>Mogelijk</i>	☐ <i>Ja</i>	☐ <i>Nee</i>
--	---------------------------------------	---------------------------------	----------------------------------

Stap 2			
A. Formele criteria		MST	FFT
1. jongere > 17,5 jaar		☐ <i>Nee</i>	☐ <i>Ja</i>
2. IQ jongere < 70, maar wel verbale communicatie mogelijk		☐ <i>Nee</i>	☐ <i>Ja</i>
<i>Indien twee keer 'ja', beoordeel dan de inhoudelijke kerncriteria</i>			
B. Inhoudelijke kerncriteria		Beoordeling	Afweging: FFT, tenzij
3. Actieve tegenwerking jongere		☐ <i>Ja</i> → ☐ <i>Nee</i>	☐ <i>Ja</i>
4. Jongere maakt naar verwachting binnen 2 sessies nog geen deel uit van gezinssysteem (maar wel max. 2 weken na start)		☐ <i>Ja</i> → ☐ <i>Nee</i>	☐ <i>Ja</i>
5. Ernst delinquent/ antisociaal gedrag		☐ <i>Ernstig</i> ⁴ → ☐ <i>Matig</i>	☐ <i>Ernstig, in combinatie met</i> ⁵ :
6. Recidiverisico		☐ <i>Hoog</i> → ☐ <i>Matig</i>	☐ <i>Hoog</i>
6. Ernstige pedagogische onmacht in combinatie met problemen in andere systemen		☐ <i>Ja</i> ⁶ → ☐ <i>Nee</i>	☐ <i>Ja</i>
7. Mate van veiligheidsrisico's		☐ <i>Hoog</i> ⁷ →	8. <i>Hoog</i>

⁴ Wanneer er totaal geen grip is op (leiding op of contact is met) de jongere moet gedacht worden aan gesloten jeugdzorg/JJI

⁵ Het gaat om ernstig delinquent/ antisociaal gedrag in combinatie met een hoog recidiverisico, ernstige pedagogische onmacht in combinatie met problemen in andere systemen en/of een hoge mate van veiligheidsrisico's.

⁶ Zie voetnoot 1

⁷ Zie voetnoot 3

		○ <i>Matig</i>	
--	--	----------------	--

Bijlage 'Checklist'

Stap 1 Criteria onderscheidend voor MST/FFT versus andere intensieve gezinsinterventies

Stap 2 Criteria onderscheidend voor MST versus FFT

Stap 1 Criteria onderscheidend voor MST/FFT versus andere intensieve gezinsinterventies

Formele criteria

Criterium 1	Jongere < 11 jaar
--------------------	-----------------------------

Toelichting	Voor MST en FFT moeten jongeren minimaal 11 jaar oud zijn. Afhankelijk van de instelling wordt ook wel eens de ondergrens van 10 of van 12 aangehouden. Bij MDFT zijn de meesten ook 12 jaar of ouder maar ook bij jongere kinderen kan MDFT ingezet worden.
--------------------	--

Criterium 2	Forensisch kader
--------------------	-------------------------

Toelichting	MST, FFT en MDFT worden (meestal) ingezet in een forensisch kader; er ligt een justitiële beslissing ten grondslag (in het kader van begeleiding en behandeling, zowel ten aanzien van strafrecht civiel recht, administratief recht, als ook gezondheidsrecht).
--------------------	--

Inhoudelijke kerncriteria

Criterium 3	Matig tot ernstig delinquent/ antisociaal gedrag al dan niet in combinatie met internaliserende problematiek
--------------------	---

Toelichting	<ul style="list-style-type: none">▪ Matig of Ernstig?<ul style="list-style-type: none">- <i>Matig</i> delinquent/antisociaal gedrag: het probleemgedrag is tot op zekere hoogte aanwezig, is niet ernstig of heeft matige schade veroorzaakt.- <i>Ernstig</i> delinquent/antisociaal gedrag: probleemgedrag is uitdrukkelijk aanwezig, is ernstig of heeft grote schade veroorzaakt.▪ Bij MST, FFT en MDFT gaat het om ernstige, complexe gedragsproblemen op grond waarvan de jongere met de justitie in aanraking komt. De gedragsproblemen kunnen een meer openlijk en een meer heimelijk karakter hebben.<ul style="list-style-type: none">- <i>Openlijke gedragsproblemen</i>: pesten, tiranniseren, vechten, beroving, verkrachting.- <i>Heimelijke gedragsproblemen</i>: liegen, stelen, inbraak, brandstichten, aanzetten tot of profiteren van antisociaal gedrag van anderen, fraude.▪ De gedragsproblemen kunnen zich ook uiten in ernstige vormen van oppositioneel gedrag zoals chronisch spijbelen of weglopen van huis.
--------------------	--

- Bij internaliserende problemen gaat het om angstig, teruggetrokken en depressief gedrag, sociale problemen en/of aandachtsproblemen.

Criterium 4 **Matig tot hoog recidiverisico**

Toelichting

- Het recidiverisico is in te schatten door risicofactoren en beschermende in kaart te brengen die een veronderstelde directe samenhang hebben met het recidiverisico. Risicofactoren kunnen in verschillende maten aanwezig zijn.
 - Laag: niet aanwezig
 - Matig: tot op zeker hoogte aanwezig, is en/of niet ernstig of heeft matige schade veroorzaakt
 - Hoog: uitdrukkelijk aanwezig, is en/of ernstig of heeft grote schade veroorzaakt
- Persistent antisociaal en/of ernstig oppositioneel gedrag waarbij sprake is van gedrag dat ingrijpen door de overheid in een justitieel kader of civielrechtelijk kader noodzakelijk maakt vormt een sterke en onderbouwde aanwijzing voor een verhoogd risicorecidue.
- *Om te beoordelen of sprake is van een laag, matig of hoog risico op recidive van het delinquente, antisociale gedrag kan de Waagschaal Jeugd als risicotaxatieinstrument worden ingezet.*

Criterium 5 **Ernstige of complexe gezinsproblemen en/of relatieproblemen**

Toelichting

- Gezinnen die kampen met ernstige of complexe problemen op het gebied van het voeren van een huishouding, individuele ontwikkeling van afzonderlijke gezinsleden, relaties en communicatie tussen gezinsleden, de opvoeding en/of het handhaven van een positie ten opzichte van de maatschappelijke context. Bij deze gezinnen kan sprake zijn van:
- Fors tekort schietende opvoedkundige vaardigheden van ouders (opvoedingsonmacht);
 - Desorganisatie in het gezin;
 - Forse problemen bij ouders zoals middelengebruik of psychiatrische problematiek;
 - Ouders zijn onderling zeer verdeeld over de opvoeding;
 - Veel opvoedingsstress bij ouders: zowel op ouder- als op kinddomein aanzienlijke/ernstige problemen;
 - Gezinnen met het label 'ongemotiveerd, 'vol weerstand' en 'disfunctioneel communicerend';
 - Problematische gezinsrelaties.

Criterium 6 **Problematiek op verschillende leefdomen**

Toelichting

De problemen en risicofactoren van de jongere doen zich voor in verschillende systemen: de jongere zelf, het gezin, de vriendengroep, de school en omgeving.

Criterium 7	Psychopathologie
Toelichting	Het hebben van een of meerdere psychische stoornissen zoals een gedragsstoornis, al dan niet gecombineerd met bijvoorbeeld depressie, angststoornis, ADHD, middelenaafhankelijkheid, ontwikkelingsstoornis, bedreigende persoonlijkheidsontwikkeling, etc.
Criterium 8	Ernstige primaire psychiatrische problematiek waarvoor crisisinterventie in de vorm van opname nodig is
Toelichting	Jongeren waarbij psychiatrische problemen acuut om aandacht vragen, een bedreiging vormt voor de jongere zelf en zijn omgeving en waarvoor behandeling/opname nodig is, moeten in eerste instantie worden uitgesloten. Het gaat hier om jongeren met psychotische symptomen, suïcidaal en/of homocidaal gedrag en jongeren met psychiatrische stoornissen als een stemmingsstoornis, aandachtsstoornis of schizofrenie.
Criterium 9	Veiligheidsrisico's voor jongere zelf en/of omgeving
Toelichting	Er zijn veiligheidsrisico's aanwezig voor de jongere, het gezin en/of zijn omgeving. Wel moet de veiligheid met de inzet van MST, FFT of MDFT voldoende gewaarborgd kunnen worden.
Criterium 10	Motivatie voor hulp ontbreekt bij jongere en ouders
Toelichting	Jongere en ouders hoeven niet gemotiveerd te zijn voor hulp. Actieve tegenwerking van ouders is wel een contra-indicatie voor MST, FFT en MDFT. Bij ouders en jongeren die wel gemotiveerd zijn voor hulp kunnen MST, FFT en MDFT overigens ook ingezet worden.
Criterium 11	(Zwaardere) stoornis autistisch spectrum
Toelichting	Het hebben van een (zware) stoornis in het autistisch spectrum (de Autistische Stoornis, de stoornis van Rett, Stoornis van Asperger en PDD-NOS, etc.) vormt in de regel een contra-indicatie voor de inzet van MST, FFT en MDFT. Bij andere intensieve gezinsinterventies hangt dit af van de interventie.
Criterium 12	Verslavingsproblematiek als hoofdprobleem
Toelichting	Wanneer verslavingsproblematiek het hoofdprobleem vormt, is MDFT passender dan MST of FFT.
Criterium 13	Jongere maakt geen deel meer uit van gezinssysteem
Toelichting	Om MST of FFT in te zetten moet de jongere (op korte termijn) deel uitmaken van het gezinssysteem. MDFT kan ook ingezet worden bij jongeren die bijvoorbeeld op kamers willen gaan wonen maar wel willen werken aan de relatie met gezinsleden.

Bij andere intensieve gezinsinterventies is dit afhankelijk van de interventie.

Stap 2 Criteria onderscheidend voor MST versus FFT

Formele criteria

Criterium 1	> 17,5 jaar
Toelichting	<i>MST</i> : jongere is maximaal 17,5 bij start <i>FFT</i> : jongere is maximaal 21 jaar bij start
Criterium 2	IQ jongere < 70, maar wel verbale communicatie mogelijk
Toelichting	<i>MST</i> : IQ jongere >70 <i>FFT</i> : Er worden geen grenzen gesteld aan het minimum IQ van de jongere maar verbale communicatie moet mogelijk zijn. De ondergrens die gehanteerd wordt, is afhankelijk van de instelling.

Inhoudelijke kerncriteria

Criterium 3	Actieve tegenwerking jongere
Toelichting	De jongere is geheel ongemotiveerd om aan de behandeling te beginnen en zal deze actief tegenwerken (o.a. niet praten, niet aanwezig zijn).
Criterium 4	Jongere maakt naar verwachting binnen 2 sessie nog geen deel uit van het gezinssysteem (maar wel max. 2 weken na start)
Toelichting	<i>MST</i> : jongere maakt maximaal 2 weken na start weer deel uit van het gezin. <i>FFT</i> : jongere maakt na maximaal 2 sessies weer deel uit van het gezin.
Criterium 5	Ernst delinquent/ antisociaal gedrag
Toelichting	▪ <i>MST</i> : Er moet sprake zijn van <i>ernstig</i> antisociaal probleemgedrag. Typerend voor deze gedragsproblemen is dat ze zich op meerdere levensgebieden voordoen en een chronisch karakter hebben en dermate complex zijn dat een uithuisplaatsing of een

plaatsing in een Justitiële Jeugdinstelling aan de orde is.

- **FFT:** Er kan sprake zijn van *ernstig dan wel minder ernstig* probleemgedrag.
- Matig of Ernstig?
 - *Matig* delinquent/antisociaal gedrag: het probleemgedrag is tot op zekere hoogte aanwezig, is niet ernstig of heeft matige schade veroorzaakt.
 - *Ernstig* delinquent/antisociaal gedrag: probleemgedrag is uitdrukkelijk aanwezig, is ernstig of heeft grote schade veroorzaakt.
- Facetten van het begrip ernst zijn:
 - Abnormaliteit gedrag (bv. niet passend bij de leeftijd, komt frequent voor, lange duur, komt in veel situaties voor etc.)
 - Bijdragende factoren (risico- en protectieve factoren in het kind, gezin, omgeving)
 - Gevolgen probleemgedrag (voor de ontwikkeling van de jeugdige, voor de omgeving etc.)
 - Kwaliteit van leven (leefomstandigheden en welbevinden van de jongere)

criterium 6

Recidiverisico

Toelichting

- **MST:** matig-hoog recidiverisico
- **FFT:** matig recidiverisico
- Het recidiverisico is in te schatten door risicofactoren en beschermende in kaart te brengen die een veronderstelde directe samenhang hebben met het recidiverisico. Risicofactoren kunnen in verschillende maten aanwezig zijn.
 - Laag: niet aanwezig
 - Matig: tot op zeker hoogte aanwezig, is en/of niet ernstig of heeft matige schade veroorzaakt
 - Hoog: uitdrukkelijk aanwezig, is en/of ernstig of heeft grote schade veroorzaakt
- Persistent antisociaal en/of ernstig oppositioneel gedrag waarbij sprake is van gedrag dat ingrijpen door de overheid in een justitieel kader of civielrechtelijk kader noodzakelijk maakt vormt een sterke en onderbouwde aanwijzing voor een verhoogd risicorecidive.
- *Om te beoordelen of sprake is van een laag, matig of hoog risico op recidive van het delinquente, antisociale gedrag kan de Waagschaal Jeugd als risicotaxatieinstrument worden ingezet.*

criterium 7

Ernstige pedagogische onmacht in combinatie met problemen in andere systemen

Toelichting

Gekeken naar de combinatie van problemen is de inschatting dat de doelen effectiever met MST behaald kunnen worden. MST moet overwogen worden wanneer sprake is van ernstige pedagogische onmacht in combinatie met 3 van de 6 onderstaande aspecten:

- Hoge mate van desorganisatie in het gezin
- Problemen op meerdere leefgebieden

- Geen sociaal netwerk
- Geen toezicht
- Geen pedagogische vaardigheden
- 'Zuigende' peergroep
- schoolproblemen

 criterium 8 **Mate van veiligheidsrisico's** **Toelichting**

Bij een hoge mate van veiligheidsrisico's voor de jongere, het gezin of de omgeving is er de noodzaak van residentiële behandeling/24-uurszorg. Bij een hoge mate van veiligheidsrisico's kan MST wel en FFT niet ingezet worden.